

РЕШЕНИЕ N399
София, 27 октомври 2008 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд, наказателна колегия - първо отделение, в съдебното заседание на двадесет и четвърти септември две хиляди и осма година и в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ИВАН М.НЕДЕВ

ЧЛЕНОВЕ: РУЖЕНА КЕРАНОВА

ИВЕТА АНАДОЛСКА

при секретар Румяна Виденова
и с участието на прокурора Атанас Гебрев
изслуша докладваното от **съдията** Иван М. Недев

наказателно дело № 371/2008 год.

Мотивите са изготвени по реда на чл.33,ал.5 НПК от И. Анадолска.

Производството е касационно по протест на прокурор при Апелативна прокуратура-Бургас и жалби от гражданските ищци и частни обвинители Г. П. П., Д. С. Г. и от К. Х. Г. , като временен попечител на дъщеря си М. Кр. Г. , против въззивно решение № 36/7.V.2008г. по внохд 57/2008г. на Апелативен съд-Бургас.

Прокурорът поддържа всички касационни основания – в частта, с която е потвърдена оправдателната присъда решението противоречи на закона; наложеното наказание е явно несправедливо, защото неправилно е приложено условното осъждане по чл.66 НК, а липсата на мотиви за възможността да се осъществят в пълнота целите по чл.36 НК и отговор на всички възражения по въззивния протест са съществено нарушение на процесуалните правила.

Иска отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане с оглед утежняване положението на подсъдимия

Първите двама като граждански ищци изразяват недоволството си от отхвърлянето на исковете им за обезщетяване на претърпените неимуществени вреди до пълния размер на претенцията им, като поддържат, че е нарушен закона – чл.52 ЗЗД, този размер да се определи по справедливост. Искат решението да се измени и присъдените обезщетения увеличат до предявения размер на исковете им.

Частният обвинител и граждански ищец М. Г. , действала чрез баща си и неин попечител Кр. Хр. Г. , а сега чрез майка си Д. , понастоящем неин попечител, чрез повереника им поддържа касационното основание по чл.348,ал.1,т.3 НПК – явна несправедливост на наложеното наказание и иска увеличаването му по размер и то да се изтърпи ефективно. Съображенията са, че е налице очевидно несъответствие между извършеното престъпление и наложеното за това на подс. С. наказание.

Прокурорът от ВКП поддържа протеста и жалбите на частните обвинители и граждански ищци.

Частните обвинители и граждански ищци поддържат жалбите си, а повереникът на Г. изразява съгласие с протеста.

Защитата е на становище, че протестът и жалбите са неоснователни, а решението – правилно и законосъобразно, поради което и следва да остане в сила.

Подсъдимият М. С. изказва съжаление и разкаяние за случилото се с пострадалите, както и готовност да изпълни задълженията си към тях.

След преценка доводите и становищата на страните и проверка на въззивното решение в пределите по чл.347 НПК ВКС, I-во н.о. в настоящия състав намира:

С протестираното и обжалвано по касационен ред решение е потвърдена изцяло първоинстанционната присъда № 14/30.I.2008г. по нохд 292/2007г. на Окръжен съд-Бургас, с която в производство по Глава XXVII НПК – Съкратено съдебно следствие в производството пред първата инстанция, чл.372,ал.4 във вр. с чл.371, т.2 НПК (подс. С. признал изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт и се съгласил да не се събират доказателства за тези факти)

подсъдимият М. Е. С. е признат за виновен и осъден по чл.343,ал.3,б. "б" във вр. с ал.4, ал.1, чл.342,ал.1 НК, чл.373,ал.2 НПК във вр. с чл.55,ал.1,т.1 НК на 2(две) години и 6(шест) месеца лишаване от свобода, условно с изпитателен срок по чл.66 НК 5(пет) години за това, че на 5.VIII.2007г. на второстепенен път II-99, километър 37.000, при управление в пияно състояние на лек автомобил "Х" с д.к. №СА1307АР в посока П. – С. в нарушение на чл.21,ал.2 във вр. с ал.1 ЗДП – движил се със скорост 100 км/ч при допустима 60км/ч, по непредпазливост причинил смъртта на П. Г. П. и тежка и три средни телесни повреди на М. Кр. Г. ; на основание чл.343г НК подсъдимият е лишен от право да управлява МПС за срок от 4(четири) години; С. е признат за невинен и оправдан по обвинението за нарушения и на чл.5,ал.2,т.3, чл.6,т.1 и чл.20,ал.2 ЗДП и по чл.47,ал.3 и чл.63,ал.2,т.1 ППЗДП. Той е осъден да заплати на Г. П.П. и Дж. Ст. Г. ева по 90000лв., обезщетение за неимуществени вреди и по 4815,75лв., обезщетение за имуществени вреди от престъплението, ведно със законните последици, като исковете им до по 250000лв., обезщетение за неимуществени вреди са отхвърлени; осъден е да заплати на М. Кр. Г. 80000лв., обезщетение за неимуществени вреди от престъплението, ведно със законните последици, като иска до 2000000лв. е отхвърлен.

Атакуваният съдебен акт подлежи на отмяна поради следното:

В решението, предмет на настоящата касационна проверка, не са изложени съображения в отговор на доводи, изтъкнати във въззивния протест и въззивната жалба, свързани с материална незаконосъобразност и явна несправедливост на наложеното наказание.

На първо място, в твърде схематичен порядък, е посочена липсата на нарушение по смисъла на чл.63, ал.1,т.1 ППЗДП, извод, изграден върху постулата, че специалната правна норма (чл.21,ал.2 ЗДП) изключва приложението на общата. Лаконичният изказ на мотивите (в рамките на няколко изречения) лишава касационната инстанция от възможност за проверка на изводите за правнозначими факти – на какво се дължи навлизането на лекия автомобил, управляван от С. в насрещната лента за движение и в кой момент.

На второ място, сериозна трудност за проверка на процеса по оценъчната дейност на съда, създават неясните, неточни и лаконични съждения, свързани с приетите фактическите обстоятелства, релевантни за правилната индивидуализация на наказанието. "Споделените мотиви на Окръжния съд", са в разрез с процесуалните задължения на въззивната инстанция, по смисъла на чл.339,ал.2 НПК и се явяват в противовес на предписаното от чл.121, ал.4 от Конституцията на РБ, за надлежно мотивиране на актовете на правораздаване. Последното (мотивирането) е външен израз на вътрешното убеждение на съда по отношение на определени факти и обстоятелства, която убеденост почива на доказателствата по делото.

Безспорно вярно е, че ако при потвърждаване на присъдата въззивният съд пропусне да обсъди отделен довод и отговорът на поставения въпрос може да се основе върху тълкуване на материалния и процесуалния закон, основно правомощие на последната съдебна инстанция, то обжалващата страна може да бъде удовлетворена и при касационното разглеждане на делото.

В конкретния случай, обаче, става дума за дейността на съда по индивидуализация на наказанието, която дейност винаги е свързана с оценка на конкретни фактически обстоятелства, присъща на съда по същество. Затова, начина на формиране на вътрешното убеждение, както и контрола върху този процес, не може да се проследи (осъществи) при посочените недостатъци на въззивния съдебен акт.

Така, в мотивите на присъдата, не са разрешени аргументирано всички поставените от страните проблеми и преди всичко по какъв механизъм максимално определеният изпитателен срок въздейства възпитателно и възпиращо върху останалите членове на обществото.

Целите, съгласно легалното определение на чл.36 НК, които се поставят за решаване чрез правото, съществуват в съзнанието и се проявяват като елемент от индивидуалното и обществено правосъзнание и за това са със задължителен характер за правоприложителя. Отмерването на наказанието и приложението на "условното осъждане", са две различни дейности, подчинени на различни правила и при съблюдаване на съответните предпоставки.

Производството по делото е проведено по диференцираната процедура по глава 27 НПК и приложението на чл.55 НК при индивидуализация на наказанието, следва *ex lege*.

Положителните характеристични данни за подсъдимия, свързани с международните му спортни изяви, доброволното обезщетяване на пострадалите лица, преди влизане в сила на съдебния акт, изразеното съжаление за извършеното, са оценени по подобаващ начин.

Втората дейност на съда, относно приложението на института на "условното осъждане", е подчинена на лимитираните в чл.66,ал.1 НК предпоставки. При решаване на въпроса за приложимостта на чл.66,ал.1 НК, индивидуалната и генерална превенция следва да бъдат анализирани в светлината на диалектичката им връзка, каквото е и замисълът на законодателя, личната е средство за осъществяване на общата. Действително съдът е длъжен, преди всичко да прецени, поправянето и превъзпитанието на дееца, може ли да бъде постигнато, с отлагане изтърпяването на наложеното наказание. Но това съвсем не го освобождава от задължението да го съпостави с нуждите на генералната, защото и тя е цел на наказанието и необходимо условие за отмерване на *sanctio iusta* /справедлива санкция/. Наказанието е справедливо, когато съответства както на тежестта и моралната укоримост на извършеното престъпление, така и на личността на дееца. И това

е възможно само при постигане на необходимия баланс, целящ поправителното и превъзпитателно въздействие върху подсъдимия и обществените очаквания за упражнената държавна принуда спрямо извършителите на подобен род посегателства. Този процес изисква внимателна оценка на конкретната обществена опасност на деянието и отражението му в обществото.

В контекста на изложеното, са две решения на ОСНК на ВС, валидни и в наши дни: № 37/09.06.1983год. - "при решаване въпроса за отлагане изпълнението на наложеното наказание по реда на чл.66 НК, съдът трябва да има предвид не само личните качества на подсъдимия, но и конкретната обществена опасност на престъплението и дали с отлагането на наказанието биха се постигнали целите на чл.36 НК" и № 83/27.10.1983год. - "при преценка на обществената опасност на дееца при автотранспортните престъпления, следва да се има предвид освен съдебното минало, трудовата и обществена характеристика, семейно положение и други обстоятелства, отнасящи се за личността му и неговото поведение като водач на моторно превозно средство".

По конкретното дело липсва ясно изразена констатация в посочените аспекти. Може само да се предполага, че в основата на решението са качествата на подсъдимия С.

В тази връзка, основателен е упрекът на представителя на обвинението, отправен към съда - за задължението да мотивира изводите си, че и чрез условното осъждане ще въздейства предупредително и възпиращо не само спрямо извършителя, но и върху другите членове на обществото. Безспорно е приоритетното значение на индивидуалната превенция, но Апелативният съд изцяло е игнорирал генералната, при несъобразяване не само с римската максима "Summum ius, summa iniuria"/формалното тълкуване на един закон може да създаде върховна несправедливост/, но по този начин, съществено е нарушил процесуалните правила.

Нещо повече, липсва обсъждане на събраните по делото доказателства, от гледна точка на възможността подсъдимия да бъде превъзпитан, предвид поведението на последния, след респектирането му от надлежните органи. И дали при това демонстративно несъобразяване не само с установения ред /управление на мощно моторно превозно средство със скорост 45км/ч над разрешената за този пътен участък, с алкохолно съдържание в кръвта далеч надвишаващо допустимите граници/, но и с указанията на органите, осъществяващи контрол, подсъдимият не се нуждае от по интензивен начин на реализиране на наказателна принуда.

Посочените обстоятелства имат своето правно значение, не само при оценка обществената опасност на деянието, те са отчетени от Окръжния съд като отегчаващи при определяне вида и размера на наказанието, но пряко и непосредствено рефлектират върху изводите за личната обществена опасност на дееца и следва да бъдат обсъдени и при определяне на начина на изтърпяване на наказанието, което е останало във вниманието на съдилищата.

По изложените съображения, настоящата инстанция счита, че въззивното решение подлежи на отмяна, с оглед посочените процесуални нарушения, а делото на връщане на въззивната инстанция за ново разглеждане на стадия на съдебното заседание.

При новото разглеждане на делото в съответствие с изискванията на процесуалния закон, Апелативният съд е необходимо да изложи аргументирани съображения в отговор на въззивните възражения на страните, относно материалната незаконосъобразност в наказателната и гражданската част на атакувания пред него съдебен акт и явната несправедливост на наложеното наказание, като се имат предвид и тези пред касационната инстанция, която не може да стори това поради посочения порок на коментираното решение.

Водим от горното и на основание чл.354,ал.3,т.2НПК, Върховният касационен съд, I-во н.о.

РЕШИ:

ОТМЕНЯ въззивно решение №36/7.V.2008г. по внохд 57/2008г. на Апелативен съд-гр. Бургас.

ВРЪЩА ДЕЛОТО за ново разглеждане на въззивната инстанция, на стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (о.м.) [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]

Особено мнение на съдията Иван М. Недев:

Считам обжалваното въззивно решение за правилно и законосъобразно, а наложеното наказание – справедливо.

Доводите на прокурора за допуснато нарушение на материалния закон са неоснователни – цитираните текстове от Закона за движение по пътищата не съдържат конкретни правила за движение, които да имат значение за правната квалификация на деянието – тя се обосновава от допуснатото нарушение по чл.21,ал.2 ЗДП, което стои в пряка и непосредствена причинна връзка с настъпилния съставомерен резултат.

Неоснователни са и доводите за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила – въззивното решение е изготвено в съответствие с чл.339,ал.2 НПК. На л.л.29, 30 и 31 са изложени основанията, поради които не са възприети доводите по въззивния протест и жалба на Г.

Не е налице и третото касационно основание – за явна несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание по смисъла на чл.348,ал.5,т.1 и т.2 НПК, поддържано с протеста и жалбата на частния обвинител и граждански ищец Кр. Хр. Г. , сега Д. Г. , в качеството на попечители на пострадалата М. Кр. Г.

Възможният максимален размер на наказанието лишаване от свобода в настоящия случай е две години, единадесет месеца и двадесет и девет дни, а наложеното на М. С. е в размер на две години и шест месеца, поради което и не може да се направи извода, че е налице изискваното от чл.348,ал.5,т.1НПК очевидно несъответствие между извършеното престъпление и наложеното за това на подсъдимия наказание.

Не е налице и хипотезата на чл.348,ал.5,т.2 НПК – неправилно да е приложено условното осъждане. Спазени са изискванията по чл.66 НК – наложеното наказание е до три години, подс. С. е неосъждан и съдът е приел, че за постигане целите на наказанието и преди всичко за поправянето на осъдения не е наложително да изтърпи наказанието.

Последният извод е аргументиран с отличните прояви и характеристикни данни за подсъдимия до извършването на престъплението, поведението му непосредствено след това, както и по време на процеса, а и сега – изразява искрени съболезнования, разкаяние и съжаление за станалото, заплаща и се стреми да изплати обезщетенията за вредите от престъплението. Шумните обществен отзвук и реакция на извършеното от световния шампион, български гражданин непредпазливо престъпление, както и продължителния изпитателен срок (максималният по закон) са обстоятелствата, които в достатъчна степен гарантират осъществяването и на генералната превенция. Не на последно място по значение във връзка с това е и фактът и неговото отражение, че спортната кариера на С. е прекъсната завинаги в момент на световна слава.

Неоснователна е и жалбата на гражданските ищци П. и Г. ева. Присъдените им обезщетения по 90000лв за неимуществени вреди са определени в съответствие с нормата на чл.52 ЗЗД – по справедливост, като са отчетени, от една страна, степента на увреждане – причинените им душевна болка и страдания от внезапната загуба на младия им син, лишаването им от синовната му обич, подкрепа и помощ, а от друга – възможността тези вреди да се репарират с пари.

Присъждането на по-големи суми би довело до неоснователно обогатяване, което законът не допуска – чл.55 от Закона за задълженията и договорите.

Без значение са наведените аргументи в жалбата за размера на застрахователните обезщетения, защото те са резултат на договор, а в случая отговорността е деликтна по чл.45 и сл. ЗЗД.

По тези съображения намирам, че решението следва да остане в сила.

И. М. Недев: